

Forklaring på noen ord og uttrykk

(kilde: Akademikerne)

Frontfag

Doktrinen om at norsk økonomi på lang sikt er avhengig av at lønnsveksten holdes innenfor de rammene konkurranseutsatt industri kan tåle. Derfor bør denne industrien forhandle først og fastlegge rammene i tariffoppgjørene.

Den eller de tariffavtalene som forhandles først i et tariffoppgjør. Den økonomiske rammen – og eventuelle sosiale reformer - fra frontfaget danner en norm for hva som legges til grunn i forhandlingene i de øvrige tariffoppgjørene.

Glidning/lønnsglidning

Lønnsutvikling i en tariffperiode som skyldes andre tillegg enn de som blir avtalt/forhandlet frem som en del av et tariffoppgjør, f eks lønnsutvikling etter 2.3.4, personlige tillegg (inkl. ansiennitetsopprykk) og lønnsendringer som følge av nyansettelser/turn-over.

Overheng

Betegnelse på forskjellen mellom gjennomsnittslønn i et kalenderår og lønnsnivået ved utgangen av året. Det forteller dermed hvor stor årslønnsveksten fra ett år til det neste vil bli hvis det ikke gis lønnstillegg i det siste året. Ved lønnsoppgjørene er lønnsoverhenget en av komponentene som inngår i den økonomiske rammen for lønnsoppgjøret.

Hvis alle lønnstillegg ble gitt med virkning fra 1. januar, ville lønnsoverhenget per definisjon være null. Lønnstillegg som gis sent i året, fører til større overheng enn tillegg som gis tidlig i året. Størrelsen på overhenget kan variere betydelig, både fra bransje til bransje og fra år til år.

Datotillegg/årslønnsvekst

Angir endringen i gjennomsnittlig årslønn fra et kalenderår til det neste. Både lønnsoverheng, tariffbestemte lønnstillegg og faktisk lønnsglidning inngår i gjennomsnittslønnen. Beregning av årslønnsveksten er derfor en velegnet metode for å sammenlikne den samlede lønnsveksten i ulike bransjer. Datotillegg er lønnstillegg med virkning fra en bestemt dato. Mens årslønnsveksten angir endringen i gjennomsnittlig årslønn fra et år til det neste. Både overheng, tariffbestemte tillegg og lønnsglidning inngår i gjennomsnittslønnen. Eksempelvis vil et lønnstillegg på 6 % per 1. mai, dvs. for 8 måneder av året, gi en årslønnsvekst på $6 \times 8/12 = 4$ %. For å beregne datotillegget ut fra en årslønnsvekst på 3 % vil regnestykket bli: Lønnstillegg per 1. mai = $3 \times 12/8 = 4,5$ %.

Økonomisk ramme

Summen av alle lønnstillegg, overheng, kostnader av forbedringer av satser i fellesbestemmelsene, ekstra feriedager, arbeidstidsforkortelser samt anslag for *forventet* lønnsglidning i forhandlingsåret. Angis som prosentisk vekst i forhold til totallønsmassen.